

pera servir d'Asil y d'Enfermeria era petitet, y no podia esser més gran car devia limitarse a viure de les modestes rendes que possehia, les quals no eren massa abundoses, y de censos cobraders en lo Plà de Barcelona y Sant Boy y Sant Feliu del Llobregat, Argentona y altres llochs. Los dies de colre o sien los dies de festa y la Diada dels morts, homens llogats y vestint lo capusay ab senyal d'En Vilar y portant, los uns, senalles pera les almoynes en substancia, com pá, sucre, robes, verdures, objectes, y portant bacins los qui captaven pecunia, feyen la quèsta pera l'Hospital, mentent sò ab l'esquella pera cridar l'atenció dels habitants de les ciutats, viles y llochs. La majoria dels acaptadors, gallòfols y mes amichs dels daus y del vi que devots del seu ofici, per no guardar la captinença qu'es pertanyia a llur càrrech, solien esdevenir, pera los administradors, una deü inestroncable de desgrats.

Era tanta l'estretor en les despeses que, adhuch pera fer los capusays dels dits acaptadors, que consistien en una esclavina llarga ab manegues o sense, y caputxa, algunes vegades aprofitaven robes velles: "Donch a un juheu per iiij senyals en iiij capusayos que fiu fer de un manto de un pobre qui hi morí, ab los quals van a captar e feu los En Berenguer serra, sastre, ab veta blanca quey més, iiij. sous, un diner".

Utilisaven la exhibició dels infantons abandonats en l'Hospital pera estimular el sentiment de la caritat en los ciutadans: "Digmenya a xxiiij. fiu anar tres emfants dequells qui son gitats aleshospital: fulos anar per les esgleyas, xv, sous, un diner: *Item*: Dicmenya a x. dabril dels bacins del acapta que van per les esgleyes, fiu hi anar una emfanta qui sich fo posada aquel dia ala hora de matines de la seu: avia nom margalida; trobaren entre tots los bacins ab la enfanta que si posá, viij

Les fruytes y verdures sobretot del hort que conreaven vòra lo mateix Hospital y al qual pertanyia, eren venudes en les plaçes o mercats de la Boqueria y de la Mar, axi com també los objectes y robes que'ls malalts qui morien dexaven, eren venuts en encant publich a profit del Hospital. Lo dia del Divendres Sant era costum captar pera flaçades y matalassos. Ultra les almoynes anònimes sollicitades, ne rebien de directes per propia voluntat dels vivents, axi com mitjançant testaments o en memoria de difunts: "hic foren dats per amor de Deu, per ara, del molt alt se-

nyor de bona memoria lo rey En Pere rey de Aragó, xi sous".

Los temperis, les epidemies, les revoltes y qualsevulla causa pertorbadora de la vida normal de la Ciutat, motivaven una minva en les almoynes que's copsaven d'habitut, car la gent d'orde romanía en casa y sols n'exia per necessitat perentoria: "Dicmenya vj. del mes de Agost se feu la exaució dels malvats judeus e la ciutat era fortment avalotada (1); los bacins no velgeren res sino aquel de Sancta Maria de la Mar, del que ne rabí, un sou, iiij diners". En un dels capbreus del Hospital d'En Colom s'hi troba la següent apuntació: "hic finá una profembra molt veyá, que hic avian aportada en una scala; era fort maula: atrobam al acapte iiij sous per tal hic tant poch con pluya a samals e no podia hom anar per vila".

L'estalvi constituia la qualitat característica de la casa: tot s'aprofitava; vegis sino com s'utilisava un fadrí mesader: "Divendres, a viij del mes de Març del any mcccclvvj aferme en domingo castelá, qui ja havie stat en casa, per ajudar a cavar e per aplegar los fems per la ciutat, hoc encara es mester pera anar a la quèsta; donli per soldada x sous". Los administradors portaven una curiosa comptabilitat d'entrades y despeses sense qu'es perdés ni diner ni malla; ne donen una bona prova llurs notes publicades en lo meu estudi citat de les *Ordinacions del Hospital de la Santa Creu* y les tres notes que posteriorment he trobades incomplertes en lo Arxiu de la Catedral de Barcelona, les quals, junt ab lo Testament del Canonge Vilar, també suara trobat en lo dit Arxiu, m'han sugerides aquest treball: notes que procur exposar barrejades mes que per orde cronologic, per analogia de materies. D'aquests manuscrits incomplerts, car son plechs esgarriats pertanyents a aytants manuals o capbreus, sols un d'ells porta rúbrica, puix per casualitat es un co-

(1) "Die sabbati, post prandium, vº die augusti, anni proxime dicti, fuit destructus Callus judeorum civitatis Barchinone; et die lune proxime sequenti, honorabilis vicarius Barchinone, ex ordinatione honorabilium consiliarium Barchinone, volebant suspendere aliquos qui in dicta destructione fuerant, ob quod fuit motus magnus avalot, in civitate Barchinone, quod duravit per quatuor dies et ultra: que curia nec officialis aliquis non cognoscebatur nec verebatur, immo coram omnibus interficiebantur judee et judei qui volebant se ilico bapuzare, et curia castri vicariu Barchinone fuit fracta et omnes christiani in eadem existentes fuerunt liberati". De la Crónica existent en lo manuscrit nomenat "Libre antich de constitucions v privilegis", del Arx. Antich Mun. Bar.